майоліка опішні

ПЕРЕЛІК ЛИСТІВОК

Селище Опішня, що на Полтавщині, один з найдавніших і найвизначніших осередків української кераміки. Опішня розкинулася на мальовничій річці Ворсклі, береги якої здавна були багаті на поклади гончарних глин. З незапам'ятних часів тут виготовляли з глини різні вироби: посуд, іграшки, люльки, кахлі, черепицю тощо.

Високого розвитку гончарство Опішні досягло у XVIII—XIX ст. Та з розвитком капіталізму, машинної промисловості, з появою предметів побуту фабричного виробництва народні промисли, зокрема гончарні, стали занепадати.

Відродилася й заново розквітла буйним цвітом опішнянська кераміка, як і все українське народне мистецтво, за радянського часу. Наприкінці 20-х років було проведено кооперування народних митців, стали створюватись гончарні артілі. 1929 року в Опішні почала працювати артіль «Червоний керамік», у якій об'єдналися найкращі майстри. Вони виготовляли побутовий посуд, декоративні вази, іграшки. З кожним роком артіль набирала сили, розширювала асортимент художньої продукції. У повоєнний час вона була реорганізована на завод, що дістав назву «Художній керамік». Тут обладнано художню лабораторію, створено відповідні умови для успішної роботи. На сучасному етапі опішнянці досягли особливих успіхів.

Найбільш цікавим і характерним для Опішні є традиційний, але по-новому трактований фігурний посуд у вигляді баранців, левів, птахів, барилець, куманців, баклаг. Колись він використовувався як ритуальний, мав спеціальне утилітарне призначення, служив окрасою святкового столу. Так, наприклад, наповнений напоєм куманець дарувався на весіллі молодим,— вважалося, що це принесе молодому подружжю щастя. Куманці з різними напоями нанизували по кілька на руку, коли, обходячи святковий стіл, частували кожного гостя. Керамічні баклаги брали в дорогу, у похід, прикріпивши їх ремінцем через плече чи на поясі.

У наш час фігурні посудини виконують переважно декоративну, естетичну функцію. Їх експонують як твори мистецтва на художніх виставках, використовують для оздоблення інтер'єра, як сувенірно-подарункові вироби. Тому велику увагу приділяють опішнянці художній стороні таких творів. Глиняні баранці, леви, куманці останнього десятиліття — це справді високохудожні декоративні твори, наділені неповторними, оригінальними мистецькими рисами. При певних загальних ознаках кожен з них має характерні індивідуальні прикмети, що досягається умілим використанням різноманітних художньо-виражальних засобів, технічних прийомів і технологічних можливостей.

Пластично довершені фігурні посудини у вигляді левів та баранців створює на заводі «Художній керамік» заслужений майстер народної творчості УРСР Іван Білик. Кожен його твір являє собою цікавий художній образ. Майстер досконало володіє секретами гончарства, максимально використовує декоративні властивості глини. Художньо досконалі декоративні посудини — баранці, леви, куманці — виготовляє досвідчений майстер Василь Біляк. Оригінальні вироби подібного характеру виконують також Григорій Кирячок, Василь Омеляненко, Володимир Нікітченко та інші художники. Фігурний посуд опішнянські майстри оздоблюють найрізноманітнішим ліпленим декором і покривають кольоровою поливою, найчастіше коричневою та зеленою.

В Опішні продовжують виробляти мальований керамічний посуд — глечики, макітри, вази, куманці, барильця, тарелі. Вони мають головним чином практичне побутове призначення, а також використовуються як окраса житла. Розписують такий посуд типовою для Полтавщини орнаментикою рослинного характеру, мотиви якої можна бачити на знаменитих полтавських килимах та рушниках. Чудовими майстрами розпису в Опішні зарекомендували себе Марія Каша, Зінаїда Линник, Мотря Назарчук та ін. Над створенням форм для мальованого посуду плідно й успішно працюють Григорій Тягно, Гаврило Пошивайло, Трохим Демченко. Форми опішнянського посуду м'яко округлені, мають спокійний силует, гарні пропорції.

Здавна відоме в Опішні і виробництво керамічної скульптури малих форм. Колись фігурки, що зображували жінок, птахів, домашніх тварин, належали до культових предметів. Згодом вони втратили магічне значення і побутували як дитячі забавки — свищики або як узагальнені, дещо сатиричні зображення соціальних типів: урядовця, пані, селянина, козака тощо. Визначними майстрами малої пластики в минулому були Остап Ночовник, Василь Поросний, Федір Чирвенко. У наш час прекрасну скульптуру малих форм, яка виконує в основному роль характерних сувенірів, створюють заслужений майстер народної творчості УРСР Олександра Селюченко, Настя Білик-Пошивайло, Вячеслав Білик та інші. Показовим для опішнянської скульптури є те, що майстри виконують багатофігурні композиції на сучасну тематику, широко використовують мотиви фольклорних і літературних творів.

Опішнянська кераміка сьогодні перебуває на піднесенні.

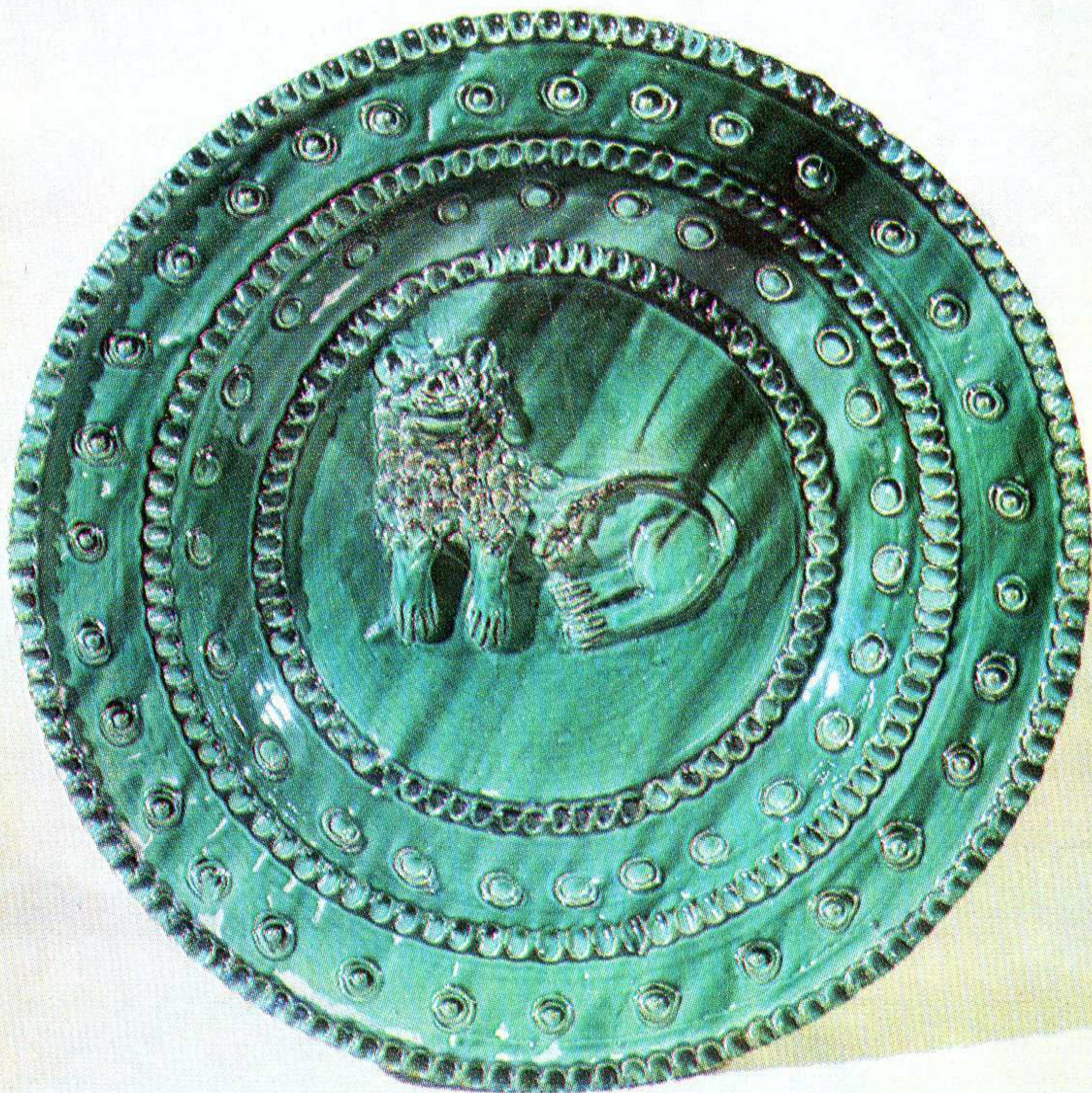
Велику групу майстрів прийнято в члени Спілки художників УРСР. Мистецькі здобутки опішнянських гончарів несуть людям радість, велике естетичне задоволення.

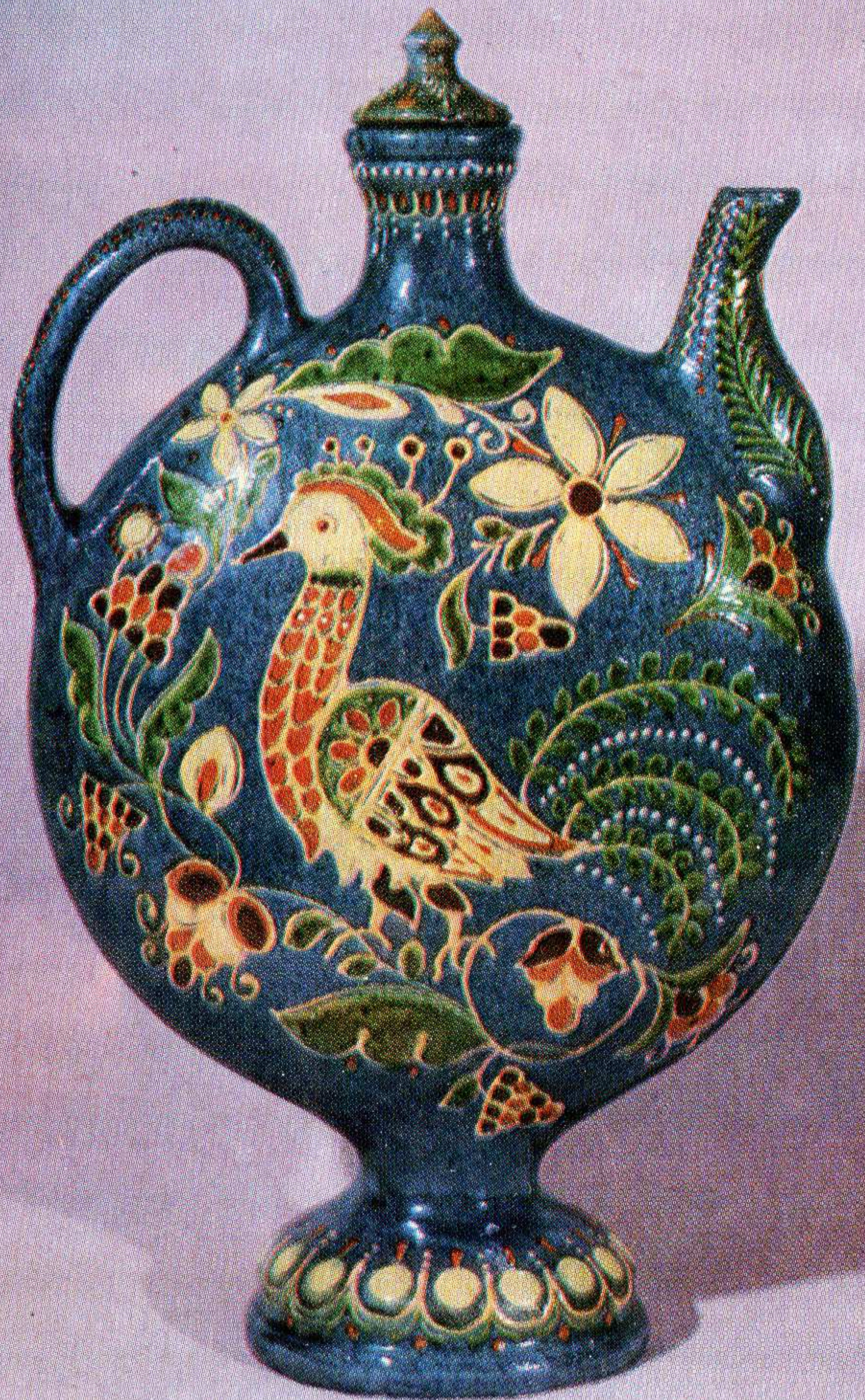
В. ЩЕРБАК

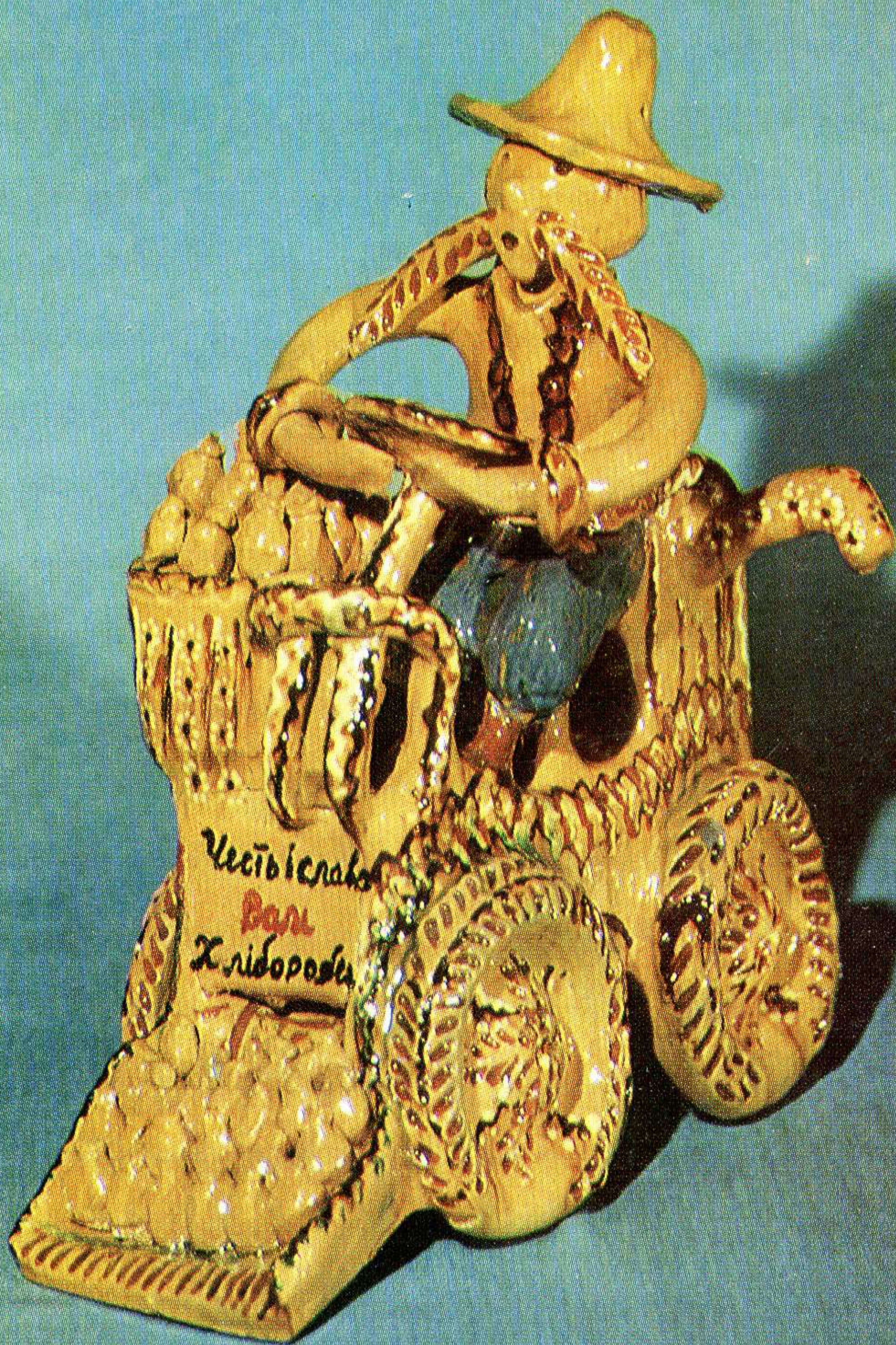

Честь і слава
Вам
Хлібороб

Ціна 84 коп.
15 листівок

М $\frac{80205-137}{М207(04)-75}$ 349—363—75

МАЙОЛИКА ОПОШНИ

(Комплект открыток с текстовками на украинском, русском, английском, французском, немецком и испанском языках)

Упорядник В. А. Щербак
Фото Л. Е. Фрейманіса
Художній редактор О. Г. Олешкевич
Літературний редактор В. Г. Погребняк
Технічний редактор Т. С. Татаренкова

«Мистецтво», Київ, Свердлова, 19

БФ 28968. 5/III 1975 р. З. 4—2191. Т. 12 000. Ц. 84 коп.
Головне підприємство республіканського виробничого об'єднання «Поліграфкнига» Держкомвидаву УРСР, Київ, Довженка, 3.